

وضعیت صنعت توریسم در جهان

یک جهانگرد = ۱۰۰ بشکه نفت

۸۰ درصد درآمد و اشتغال حاصل از توریسم جهان به آمریکا و اروپا اختصاص داشته و از ۲۰ درصد باقی مانده ۲۵ درصد سهم خاورمیانه است که کمتر از یک درصد آن به ایران تعلق دارد.

پایان پذیر بودن ذخایر و منابع اقتصادی مانند نفت و گاز، کشورهای مختلف را بر آن داشت تا برای کسب درآمد بیشتر، به صنایع اشتغال زا و پرمصرف روی آورند. در این میان، صنعت گردشگری، سومین فعالیت اقتصادی پیشرو و در حال توسعه می باشد که پس از صنعت نفت و خودروسازی، باعث افزایش درآمد بسیاری از کشورهای دنیا، حتی مناطقی که منابع اقتصادی چندانی ندارند، گشته است.

بر اساس اعلام سازمان جهانی جهانگردی، این صنعت در سال ۲۰۰۷ با ایجاد ۸۵۶ میلیارد دلار درآمد در سطح جهان، توانسته ۱۰/۳ درصد از سهم محصول ناخالص ملی دنیا را به خود اختصاص دهد؛ اگرچه بحران مالی بین المللی در ماه های اخیر صنعت گردشگری جهان را تحت تأثیر خود قرار داده است. به گفته رییس سازمان گردشگری آلمان، نخستین نشانه های کاهش تعداد گردشگران بعد از شوک اقتصادی اخیر، از سوی گردشگران آمریکایی مشاهده شده است. گفتنی است، بسیاری از مردم آمریکا و انگلستان در پی بروز بیکاری و کاهش درآمد، از سفرهای خود صرف نظر کرده اند. همچنین، تشدید بحران اقتصادی و مالی جهان هدف دولت تایلند را برای جذب ۱۵/۵ میلیون گردشگر طی سال ۲۰۰۸ و ۱۶ میلیون گردشگر طی سال ۲۰۰۹ با چالش جدی مواجه کرده است، اما علیرغم اکثر کشورهای جهان، دولت مالزی با جذب ۱۹ میلیون و ۹۰۰ هزار نفر گردشگر در سال ۲۰۰۸ میلادی، توانست با جلوگیری از اثرپذیری اقتصاد خود از بحران مالی جهان - به جمع مهمترین کشورهای توریستی جهان بپیوندد. این کشور در سال های اخیر با توسعه صنعت توریسم و جذب دانشجویان از نقاط دور و نزدیک - به خصوص خاورمیانه - درآمدهای زیادی کسب کرده است.

متأسفانه ایران با داشتن حدود سه هزار کیلومتر مرز آبی در سواحل دریای خزر، عمان و خلیج فارس، مالکیت جزایر مختلف، دارا بودن طیف وسیعی از چشم اندازهای طبیعی، تنوع آب و هوایی، چشمه های آب معدنی، تملک بزرگترین دریاچه جهان، سابقه تمدن چند هزار ساله، داشتن جاذبه های تاریخی به ثبت رسیده در کنوانسیون میراث جهانی و وجود اماکن مذهبی متعدد، تنها در کمتر از یک درصد از بازار گردشگری جهان سهم می برد.

توریستی به حساب می آید، اما در زمینه جذب توریست، رتبه ۱/۶۶ را به خود اختصاص داده است. این در حالی است که فرانسه با ورود ۷۷ میلیون گردشگر به کشورش در سال ۲۰۰۶ برترین کشور توریست پذیر جهان به شمار رفته است.

برای ورود هر توریست به کشور، علاوه بر میراث غنی فرهنگی، تاریخی و جاذبه های طبیعی، مؤلفه هایی چون امنیت، ارائه خدمات بهینه، تبلیغات مثبت و گسترده، پایین بودن قیمت های خدمات مسافری و همچنین تسریع در صدور روادید، لازم و ضروری می باشد. با توجه به تبلیغات سیاسی منفی که علیه کشورمان در سطح جهان وجود دارد، تبلیغات در بخش توریسم، صرفاً به معرفی جاذبه های گردشگری محدود نمی شود، بلکه عمده این فعالیت ها باید صرف زودن تبلیغات منفی جهانی علیه کشورمان گردد. همچنین، فقدان آشنایی مردم با مکان های گردشگری، ضعف ناوگان هوایی و ریلی و پایین بودن سطح تسهیلات بین راهی، از موانع موجود بر سر راه توسعه صنعت توریسم یا به اصطلاح، افزایش صادرات نامرئی کشور می باشند.

به منظور تحقق برنامه چهارم توسعه و از آنجا که کشورمان باید تا پایان سال ۸۸ سالانه میزبان حداقل پنج میلیون گردشگر باشد، باید فرصت را مغتنم دانست و با استفاده از سیستم درست تبلیغات از جمله تهیه بروشورها، فیلم ها و نقشه استان ها به زبان های مختلف، برای شناساندن جاذبه های کشور اقدام کنیم. دیگر عواملی که می تواند در توسعه صنعت فراموش شده توریسم کشور مؤثر واقع شود عبارتند از:

- (۱) مرمت و احیای اماکن تاریخی و حفظ و ارتقای محیط زیست و جاذبه های طبیعی
- (۲) بهبود کیفیت خدمات و محصولات ارائه شده به مسافران با در نظر گرفتن روحیه آنها
- (۳) رعایت حقوق و برقراری امنیت جانی و مالی گردشگران خارجی به وسیله پلیس گردشگری
- (۴) ارائه خدمات بانکی پیشرفته و تسهیل در استفاده از کارت های بانکی بین المللی
- (۵) تقویت شبکه های ماهواره ای، رادیویی و تلویزیونی جهانی
- (۶) تقویت جایگاه ایران در امور بین الملل با راهکارهای مناسب.

از آنجا که توسعه صنعت توریسم در ایران و ورود جهانگردان خارجی به کشورمان، علاوه بر حل مشکل بیکاری و افزایش رشد اقتصادی، باعث گشایش مسایل سیاسی ناشی از ضعف تعامل با دنیای خارج نیز می گردد، باید مردم و مسؤولان به فکر ارتقای جایگاه کشورمان در سطح بین الملل باشند که این امر، نیازمند تعامل مشترک میان مسؤولان و مردم است که با افزایش فرهنگ توریست پذیری، علاوه بر درآمدهای ارزی که عاید کشور می گردد، تبلیغات بسیار مثبتی برای کشورمان در جامعه جهانی به وجود خواهد آمد. ■

در مقابل، با توسعه صنعت توریسم و همزمان با ایجاد زیرساخت های مختلف، نظیر جاده و شبکه حمل و نقل و ایجاد تسهیلات برای گردشگران، رشد اقتصادی کشور افزایش و کیفیت زندگی سکنه بومی ارتقا خواهد یافت. از سوی دیگر، رشد و شکوفایی گردشگری، زمینه افزایش اطلاعات و آگاهی اجتماعی ساکنان، حفظ محیط زیست و میراث طبیعی کشور و همچنین ارزآوری و اشتغال زایی را فراهم می آورد. این در حالی است که ایجاد یک فرصت شغلی در صنعت توریسم در مقایسه با دیگر صنایع، نیاز به سرمایه کمتری دارد. از طرفی، با وجود حلقه های متعدد خصوصی و عمومی در گستره بخش گردشگری از جمله حمل و نقل، مهمان پذیرها و رستوران ها، از هر ۱۰ کارمند و کارگر در سطح جهان، یک نفر در این صنعت مشغول به کار است.

گفتنی است، منفعت ورود هر یک جهانگرد به کشور، برابر با صدور صدها بشکه نفت می باشد. در این راستا، امارات عربی متحد همراه با گسترش خطوط هوایی، بازار املاک، ایجاد شرایط اشتغال و برپایی متعدد نمایشگاه های بین المللی، گوی سبقت را از سایر کشورهای منطقه ربوده است.

چشم انداز صنعت گردشگری در ایران

در حالی که بر اساس سند چشم انداز ۲۰ ساله، ایران باید تا سال ۲۰۲۵ پذیرای ۲۰ میلیون گردشگر باشد، تعداد گردشگران وارد شده به کشور با نرخ رشد ۲۰ درصدی از رقم یک میلیون و ۸۱۶ هزار و ۹۰۰ نفر در سال ۲۰۰۶ به ۲ میلیون و ۱۷۱ هزار و ۲۹۹ نفر در سال ۲۰۰۷ افزایش یافته است. گفتنی است ایران، علیرغم این که جزو ۱۰ کشور برتر جهان از نظر جاذبه های